

13. Бухгалтерська інтерпретація екологічного збитку [Електронний ресурс]/
І. В. Замула.
14. Вісник Хмельницького національного університету 2009, №4. Т.3. Режим
доступу до журн. http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vchnu/Ekon/2009_4_3/107-110.pdf.–
Назва з екрану.
-

Сердюк Б.М.

Канд. техн. наук, доцент НТУУ «КПІ»

Лещук А.А.

Студентка ФММ, НТУУ «КПІ»

СУЩНОСТЬ ЭКОНОМИЧЕСКОГО УЩЕРБА ПРЕДПРИЯТИЯ

В данной статье были рассмотрены эколого-экономический ущерб и их влияние на макросреда. Проанализированы основные аспекты данного вида убытков.

Ключевые слова: потери, экономический ущерб, загрязнение, производство.

Serdyuk B.M., Leshchuk A.A.

THE ESSENCE OF ECONOMIC DAMAGE ENTERPRISE

This article considered the ecological and economic losses and their impact on the macro. The main aspects of this type of damage.

Keywords: loss, economic loss, pollution, production.

Тюленева Ю.В.

К.е.н., ст. викл. НТУУ «КПІ»

Заволока В.І.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ОБҐРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ВАРІАНТУ ВИКОРИСТАННЯ АМОРТИЗАЦІЙНИХ ВІДРАХУВАНЬ

Для підвищення ефективності використання амортизаційних відрахувань пропонується розглянути два варіанти їх використання – нагромадження на депозитному рахунку в банку і використання в господарському обороті для задоволення поточних потреб в оборотних коштах. Ефективний варіант обирається з врахуванням ситуації на ринку депозитів, на основі розрахунку граничної рентабельності оборотних засобів і порівняння її з фактичною на підприємстві.

Ключові слова: амортизація, основні фонди, амортизаційні відрахування, ефективність.

Вступ. Через все ще нестабільну економічну ситуацію вітчизняним підприємствам залучати зовнішні інвестиції вкрай складно, тому вони повинні в першу чергу розраховувати на свої внутрішні фінансові резерви, одним з яких є амортизаційні відрахування. Амортизаційна політика підприємств є важливим інструментом активізації інвестиційної діяльності підприємств, має суттєвий вплив на забезпечення фінансування оновлення основних фондів. Як відомо, в світі за рахунок амортизаційних відрахувань фінансується близько 60-70% інвестицій в основні фонди. Проведене дослідження щодо визначення частки амортизаційних відрахувань в капітальних інвестиціях морських торговельних портів (МТП) України за 2001-2002 рр. показало, що ця частка в середньому становить 30%, тому проблема ефективного використання амортизаційних відрахувань має актуальне значення для портів і потребує обґрунтованого її розв'язання.

Проблемам вдосконалення амортизаційної політики підприємств присвячено багато праць: достатньо досліджені методи нарахування амортизаційних відрахувань і доцільність їх застосування (1, 3, 5), обґрунтовані пропозиції по вдосконаленню державної амортизаційної політики на законодавчому рівні (2, 3, 4), запропоновані рекомендації для підприємств стосовно цільового використання амортизаційних відрахувань (1, 3, 4, 6, 7).

Сьогодні на підприємствах спостерігається нецільове використання амортизаційних відрахувань, в основному, підприємства використовують їх для задоволення поточних господарських потреб, не завжди пов'язаних з оновленням основних фондів. Альтернативні розрахунки щодо використання амортизаційних відрахувань підприємствами не проводяться.

Постановка задачі. Метою даної статті є дослідження варіантів використання амортизаційних відрахувань і розробка рекомендацій для підприємств щодо визначення ефективного з них.

Результати дослідження. Розглянемо два варіанти використання амортизаційних відрахувань:

1. Амортизаційні відрахування накопичуються в амортизаційному фонді та розміщуються на депозитному рахунку банку під певний процент. Джерелом створення цього рахунку є відрахування з виручки від реалізації продукції суми амортизації безпосередньо на рахунок в банк. Решта виручки буде надходити на поточний рахунок підприємства. Накопичення на депозитному рахунку після завершення строку служби об'єкта використовуються за призначенням – на заміну новим.

2. Амортизаційні відрахування використовуються в господарському обороті для збільшення власних оборотних коштів.

Перший варіант використання амортизаційних відрахувань має наступні переваги:

- на кінець терміну депозиту (строку служби об'єкта) у підприємства є необхідна сума для придбання нового об'єкта основних фондів на заміну;
- накопичені проценти по депозиту можуть бути використані підприємством на свій розсуд, наприклад, для сплати лізинговій компанії за використання на умовах лізингу наступного об'єкта. Недоліком першого варіанту є відволікання коштів із обігу.

Другий варіант використання амортизаційних відрахувань має перевагу для підприємства у вигляді наявності постійного джерела поповнення власних оборотних коштів. Недоліком цього варіанту є відсутність на кінець строку служби об'єкта у підприємства необхідної суми для придбання нового об'єкта основних фондів на заміну, через що підприємство буде вимушено шукати інші джерела для залучення коштів.

Автором були проведені розрахунки по визначенню доходу від вкладу амортизаційних відрахувань на депозит і визначенню приросту прибутку від використання амортизаційних відрахувань в господарському обороті на прикладі умовного об'єкта третьої групи основних фондів, норма амортизації – 6% в квартал, вартість 1000000 грн., термін – 10 років. Для врахування фактору часу всі розрахунки були приведені до теперішнього часу за допомогою дисконтування, ставка дисконту – 15%.

Доход від вкладу на депозит визначається як різниця між накопиченнями на рахунку на кінець певного періоду з нарахованими процентами і сумою щорічних надходжень амортизаційних відрахувань. Приріст прибутку розраховується як добуток річної суми амортизаційних відрахувань у поточному періоді та ставки рентабельності оборотних засобів, зменшеної на ставку податку на прибуток:

Результати розрахунків наведені графічно на рисунку 1.

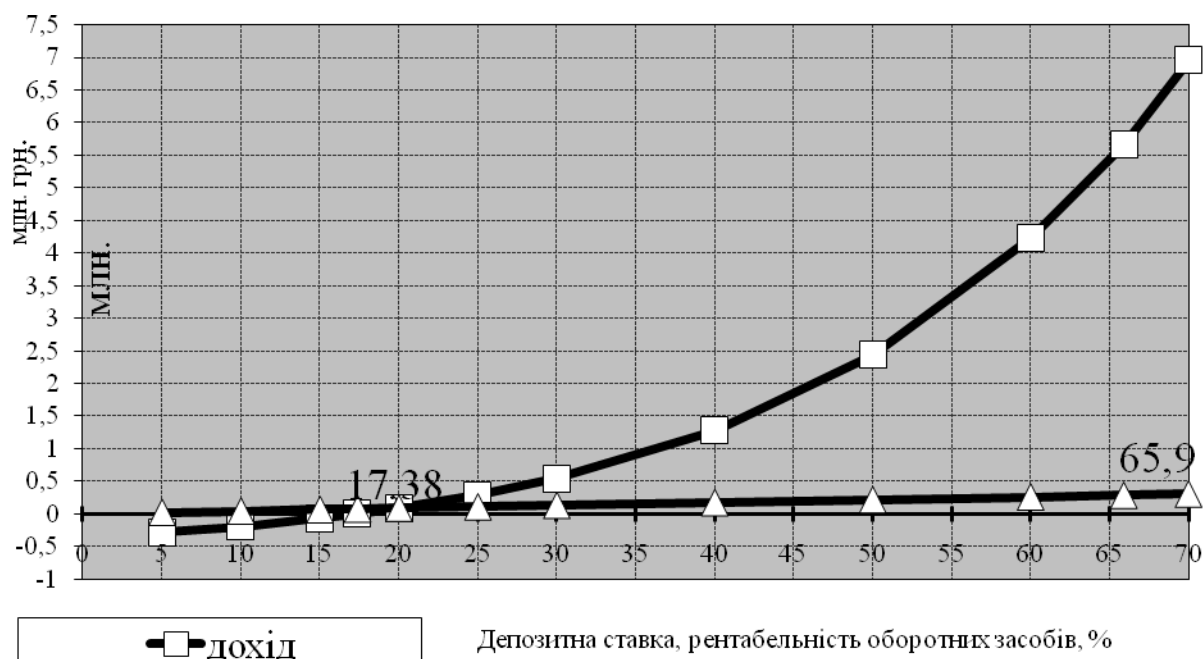

Рис. 1. Дохід від вкладання амортизаційних відрахувань на депозит і приріст прибутку при використанні амортизаційних відрахувань в господарському обороті

Як показує графік, лінія доходу від вкладу амортизаційних відрахувань на депозит перетинає вісь абсцис при ставці по депозиту – 17,38%. Це означає, що при ставках по депозиту, менших за 17,38%, вкладання амортизаційних відрахувань на рахунок буде взагалі не вигідним для підприємства через врахування фактору часу.

Без додаткових розрахунків видно, що темпи приросту прибутку при збільшенні рентабельності оборотних засобів набагато менші від темпів збільшення доходу від вкладу на депозит амортизаційних відрахувань при збільшенні ставки по депозиту.

Для того, щоб підприємство вирішило, який варіант використання амортизаційних відрахувань для нього вигідніший, йому потрібно:

1) визначити за якою ставкою по депозитам і на який термін воно може вкласти амортизаційні відрахування;

2) враховуючи вище визначену величину ставки по депозитам розрахувати таку рентабельність оборотних засобів (R), при якій дохід від вкладу амортизаційних відрахувань на депозит буде дорівнювати приросту прибутку від використання їх в господарському обороті;

Для цього пропонується використовувати наступну формулу, яка дозволяє проводити розрахунки при різних значеннях ставок по депозитам на різні терміни вкладання коштів:

$$R = \frac{1}{1-p} \cdot \left(\frac{\sum_{i=1}^T ((1+s \cdot (1-p))^{T+1-i} \cdot (1-N_a)^{i-1})}{(1+E_n)^T \cdot \sum_{i=1}^T \frac{(1-N_a)^{i-1}}{(1+E_n)^i}} - 1 \right), \quad (1)$$

де R – граничне значення рентабельності оборотних засобів, при якому підприємству однаково вигідні обидва варіанти використання амортизаційних відрахувань; p – ставка податку на прибуток; s – ставка по депозиту; N_a – річна норма амортизації; E_n – ставка дисконту; T – термін використання амортизаційних відрахувань.

3) визначити власну фактичну рентабельність оборотних засобів (R_f);

4) порівняти фактичну і граничну рентабельність оборотних засобів: якщо R_f перевищує R , то підприємству вигідніше використовувати амортизаційні відрахування в господарському обороті, інакше, вкласти на депозитний рахунок у банку.

Для того щоб використання амортизаційних відрахувань в господарському обороті було вигіднішим за вкладання їх на депозит на 10 років зі ставкою, наприклад, 20%, рентабельність оборотних засобів підприємства повинна перевищувати 20%, при 25% відповідно 65,9% (рис.1).

Висновки. Проведені розрахунки рентабельності оборотних засобів морських торговельних портів України за 2007-2009 рр. виявили, що успішно працюючі порти мають і високі показники рентабельності оборотних засобів. Наприклад, в 2009 році значення цього показника були наступні: Іллічівський МТП – 35,2%, Маріупольський МТП – 40,2%, Одеський МТП –

80,7%, Феодосійський МТП – 95,7%, Херсонський МТП – 77,3%, Южний МТП – 116,5%. Для цих портів вкладання амортизаційних відрахувань на депозитний рахунок буде вигідним тільки при досить високих ставках по депозитам, більшим за 25-30%, які є майже нереальними на ринку банківських послуг. Так, на початок 2010 року мінімальна ставка по депозитам для юридичних осіб складала 11%, максимальна – близько 21%. Отже, іншим портам, з більш нижчими показниками рентабельності оборотних засобів, можна порекомендувати вкладати амортизаційні відрахування на депозитний рахунок в банку. Це дозволить їм накопичити за певний період необхідну суму коштів для придбання нового об'єкту основних засобів і принесе додатковий дохід в розмірі нарахованих процентів.

Рішення про використання амортизаційних відрахувань – поповнення оборотних коштів або нагромадження на депозитному рахунку – залежить від ситуації на ринку банківських депозитів та від рентабельності оборотних засобів підприємства. Вибір ефективного варіанту використання амортизаційних відрахувань підвищить можливості підприємства по фінансуванню оновлення основних фондів.

Перелік посилань

1. Буркинський Б.В., Котлубай М.І. Амортизація як джерело інвестування у морський транспорт. Одеса, 2001. – 122 с.
2. Орлов П., Орлов С. Удосконалення державної амортизаційної політики // Економіка України. 2003, №2.
3. Панченко В.Н. Механізм відтворення та підвищення віддачі основного капіталу авіапідприємств. – К.: Фенікс, 2002. – 364 с.
4. Полуянов В.П. Амортизационные отчисления как источник воспроизводства основных фондов. // Економіка промисловості. 2004, №1 (23).
5. Тридед А.Н., Аришина О.В. Финансовая стратегия предприятия и амортизационные отчисления. // Вестник международного славянского университета. Харьков. Серия «Экономика», том IV, 2001, №3.
6. Хмелевський Є.І. Амортизаційна політика й оновлення промислово-виробничих основних фондів. // Економіка України. 1999, №3.
7. Хотмлянський О., Колосок В. Амортизаційний фонд як джерело відтворення основних засобів. // Економіка України. 2004, №3.

Тюленева Ю. В.

к.э.н., старший преподаватель НТУУ «КПИ»

Заволока В. И

студентка ФММ НТУУ «КПИ»

ОБОСНОВАНИЕ ЭФФЕКТИВНОГО ВАРИАНТУ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АМОРТИЗАЦИОННЫХ ОТЧИСЛЕНИЙ

Для повышения эффективности использования амортизационных отчислений предлагается рассмотреть два варианта их использования - накопления на депозитном счете в банке и использования в хозяйственном обороте для удовлетворения текущих потребностей в оборотных

средствах. Эффективный вариант выбирается с учетом ситуации на рынке депозитов, на основе расчета предельной рентабельности оборотных средств и сравнение ее с фактической на предприятии.

Ключевые слова: амортизация, основные фонды, амортизационные отчисления, эффективность.

Tuleneva J. V.

c.e.s., senior teacher NTYY «KPI»

Savoloka V.I.

student FMM NTYY «KPI»

RATIONALE FOR EFFECTIVE OPTION AMORTIZATION

For the increase of efficiency of the use of depreciation decrees it is suggested to consider two variants of their use – piling up on a savings account in a jar and use in an economic turn for satisfaction of current requirements in circulating assets. An effective variant is elected taking into account a situation at the market of deposits, on the basis of calculation of maximum profitability of circulating assets and comparison of it with actual on an enterprise.

Keywords: amortization, capital assets, depreciation and effectiveness.

Хринюк О.С.

канд. економ. наук, доцент, НТУУ «КПІ»

Мельнікова А.П.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ ДІАГНОСТИКИ БАНКРУТСТВ ПІДПРИЄМСТВ НА УКРАЇНІ

В статті розглядається необхідність вдосконалення загального алгоритму діагностики банкрутства підприємств. Наголошується на існуванні певних проблем у використанні закордонних методик прогнозування банкрутства підприємств. Подаються пропозиції щодо вдосконалення процесу діагностики банкрутства.

Ключові слова: економічна криза, прогнозування банкрутства, антикризове управління, діагностика банкрутства.

Вступ. Перехід економіки України від адміністративно-командної системи до ринкової економіки супроводжувався нестабільністю та постійними змінами, що, як відомо, призвело до системної економічної кризи в країні. Заходи, спрямовані на оздоровлення фінансової системи України, можуть дати позитивні результати лише за умови достовірної ідентифікації глибини фінансової кризи, систематизації та своєчасного виявлення зовнішніх та внутрішніх кризових факторів, вдосконалення досвіду